

Co vyplývá ze SEK pro teplárenství

TEPKO 2015

12. listopadu 2015, Kajseršteinský palác

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ing. Pavel Šolc
Poradce ministra
průmyslu a obchodu

Silné a slabé stránky české energetiky

Silné stránky	Slabé stránky
Vysoká kvalita a spolehlivost dodávek energie	Tržní deformace a pokřivené investiční signály
Zahájení transformace výrobní základny v elektroenergetice	Stárnoucí zdrojová základna, síťová infrastruktura i vysoce vzdělané lidské zdroje
Veřejná akceptace jaderné energetiky	Omezený potenciál pro vyšší rozšíření obnovitelných zdrojů
Rozvinuté soustavy zásobování tepelnou energií	Vysoký podíl lokálních zdrojů využívajících nekvalitní paliva
Relativně příznivý ukazatel dovozní energetické závislosti	Vysoký podíl skládkování komunálního odpadu
Plná soběstačnost ve výrobě elektřiny a tepla	Vnímání samozřejmosti vysoké kvality a spolehlivosti dodávek
Know-how při budování složitých technologických celků	Vynucené plnění případných závazných cílů klimaticko-energetické politiky EU v rozporu s principem technologické neutrality

Příležitosti a ohrožení pro českou energetiku

Příležitosti	Ohrožení
Transitní role síťových odvětví pro energetické komodity v regionu střední a východní Evropy	Legislativně-regulatorní nestabilita
Koncepční recyklace a využívání druhotných surovin, včetně energetického využití odpadů	Jednostranné a nekoordinované zavádění kapacitních mechanismů v rámci EU, především v sousedních zemích
Využívání alternativních paliv v městské a příměstské dopravě	Omezené disponibilní zásoby hnědého uhlí a s tím související zajištění dodávek tepla pro obyvatelstvo
Snižování energetické náročnosti budov	Časově náročný postup při výstavbě moderních vysoce účinných zdrojů jako náhrady za zdroje stávající
Zapojení české výzkumné a akademické obce do mezinárodních programů v energetickém výzkumu	Bezpečné a spolehlivé zásobování energií v postupné organizačně i ekonomicky náročné realizaci režimu ostrovních provozů pro řešení nouzových stavů
Rozšíření technického školství a příležitostí uplatnění absolventů v oblasti energetiky, ve vědě a výzkumu	Zhoršení provozní spolehlivosti elektrizační soustavy vlivem masivního rozvoje intermitentních obnovitelných zdrojů bez zavedení dodatečných opatření
Restrukturalizace zdrojové základny směrem k moderním vysokoúčinným technologiím a palivům	Riziko neplnění požadavků z hlediska přiměřenosti výrobních kapacit v důsledku odstavování stárnoucích, vysoce emisních zdrojů a zdrojů bez zajištěných dodávek uhlí
Rozvoj inteligentních sítí	Pokračující dynamický rozvoj intermitentních OZE v Evropě nekoordinovaný s příslušným rozvojem síťové infrastruktury

Strategické priority pro energetiku

I. **Vyvážený energetický mix/transformace energetického průmyslu.**

- ▶ Dekarbonizace.
- ▶ Přiměřenost výroby - včetně strategických zásob.
- ▶ Diverzifikace - vyvážený energetický mix.

II. **Úspory energie a účinnost.**

- ▶ Zvyšování energetické účinnosti a dosažení úspor energie v celém energetickém řetězci v hospodářství i v domácnostech.

III. **Rozvoj infrastruktury.**

- ▶ Integrace elektřiny, plynu a ropy - cílový model.
- ▶ Posílení infrastruktury.
- ▶ Inteligentní sítě na distribuční a přenosové úrovni.

IV. **Výzkum v oblasti energetiky a průmyslu, lidské zdroje.**

V. **Energetická bezpečnost - rezervy, pohotovost.**

Koncepce rozvoje významných oblastí energetiky a souvisejících oblastí

- Elektroenergetika
- Plynárenství
- Zpracování ropy
- **Teplárenství**
- Doprava
- Energetická účinnost
- Výzkum, vývoj, inovace a školství
- Energetická strojírenství
- Vnější energetická politika

Pro všech devět významných oblastí specifikovány:

- ▶ Vize
- ▶ Hlavní cíle
- ▶ Dílčí cíle a jejich specifikace v jednotlivých oblastech

Teplárenství ve Státní energetické koncepci

Hlavní obecný cíl:

Prioritní zachování (ekonomicky i energeticky) efektivních systémů zásobování tepelnou energií. Směřování hnědého uhlí primárně do kombinované výroby elektřiny a tepla a zdrojů s vysokou účinností přeměny primárních energetických zdrojů.

Priorita I – Vyvážený energetický mix

PI.2. Udržení co největšího rozsahu soustav zásobování teplem s významným podílem domácího spalovaného uhlí s vysokou účinností a v případě nízko-účinných, zastaralých zdrojů postupný přechod od spalování hnědého uhlí k jiným palivům.

PI.5. Významné zvýšení využití odpadů v zařízeních na energetické využívání odpadů s cílem dosáhnout až 100 % využití spalitelné složky odpadů po jejich vytrídění do roku 2024.

PI.9. Obnova, transformace a stabilizace soustav zásobování teplem založená v rozhodující míře na domácích zdrojích (jádro, uhlí, OZE, druhotné zdroje) doplněná zemním plynem. Využití akumulačních schopností teplotrenských soustav případně v kombinaci s tepelnými čerpadly. Postupný přechod vytopen na kogenerační výrobu.

Priorita II – úspory energie

P11.3. Zabezpečit zvýšení účinnosti přeměn a využití energie s využitím parametrů nejlepších dostupných technik (BAT) pro všechny nově budované a rekonstruované zdroje. Nové spalovací zdroje budovat jako vysokoúčinné či kogenerační.

P11.4. Omezit nízko-účinnou kondenzační výrobu elektřiny z uhlí s pomocí finančních nástrojů.

P11.5. Přechod většiny výtopen na vysokoúčinnou kogenerační výrobu tam, kde je to ekonomicky výhodné, s efektivním využitím tepelných čerpadel a související snížení ztrát v distribuci tepla.

Priorita II – úspory energie

PII.9. Zajišťovat renovace rezidenčních budov minimálně v souladu se scénářem č. 3 Strategie renovace budov.

PII.11. Maximalizovat využití dotačních programů EU k dosažení energetických úspor (míra dosažených energetických úspor jako jedno z výběrových kritérií v operačních programech).

Priorita V – Energetická bezpečnost

PV.3. Zajistit dlouhodobě nezbytný objem dodávek uhlí pro teplárenství v situaci snižujících se těžitelných zásob s využitím legislativně-regulatorních opatření, při respektování pravidel hospodářské soutěže s prioritou zvyšování efektivity a úspor.

PV.4. Zvýšit podíl soustav zásobování teplem využívajících vícepalivových systémů a schopných rychlé změny paliva na alespoň 30 % pro případ krátkodobého záskoku.

Teplárenství ve Státní energetické koncepci

- ➔ **Zajistit srovnání ekonomických podmínek centralizovaných a decentralizovaných zdrojů tepla při úhradě emisí a dalších externalit (uhlíková daň, povolenky, emise).**
- ➔ **Podporovat využití biomasy, dalších obnovitelných a druhotných zdrojů a maximální využití odpadů v kombinaci s ostatními palivy pro soustavy zásobování teplem, zejména u středních a menších zdrojů a s rozumnou svozovou vzdáleností.**
- ➔ **Podporovat maximální využití tepla z jaderných elektráren k vytápění větších aglomeračních celků v blízkosti těchto zdrojů. [...]**
- ➔ **Podpořit územní rozvoj soustav zásobování teplem tam, kde je to reálné a efektivní, s cílem využití přebytku tepelného výkonu v důsledku úspor v budovách.**

Teplárenství ve Státní energetické koncepci

- ➔ **Podporovat využití především větších tepláren pro dodávku regulačních služeb pro přenosovou soustavu.** Podporovat efektivní rozvoj tepelných čerpadel v teplárenských systémech.
- ➔ Vytvořit podmínky pro **účast tepláren při vytváření krajských územních koncepcí a zabezpečení jejich úlohy v ostrovních provozech** jednotlivých oblastí v havarijních situacích.
- ➔ **Zajistit integraci menších teplárenských zdrojů do systémů inteligentních sítí a decentrálního řízení.**

Decentrální výroba tepla

- ➔ Přejít od přímotopných a akumulčních systémů k tepelným čerpadlům.
- ➔ **Maximální odklon od využívání uhlí v konečné spotřebě a jeho náhrada zemním plynem, biomasou, elektroteplem z tepelných čerpadel a solárními systémy v horizontu roku 2020.**
- ➔ Zvýšení účinnosti lokálních topidel na zemní plyn.
- ➔ **Zvýšení účinnosti a emisních parametrů lokálních zdrojů na biomasu** (zejména orientace na pelety, automatizace provozu topenišť atd.), a to zvláště v oblastech s vysokým emisním zatížením, kde spalování pevných paliv je zdrojem vyšší koncentrace především polévatvého prachu a polycyklických aromatických uhlovodíků.
- ➔ **Preference vysokoúčinné kombinované výroby tepla a elektřiny => podpora rozvoje mikrokogenerace (zemní plyn).**

Nástroje SEK v oblasti teplárenství

6.1.c. Zajistit co nejrychlejší zavedení malusů pro nízko-účinně kondenzačně vyrobenou elektřinu z uhlí (zákon č. 406/2000).

6.1.f. Podporovat energetické využívání odpadů při respektování hierarchie nakládání s odpady (zákon o odpadech).

6.2.a. Podpora kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů v rozsahu, ve kterém přispívají ke stabilitě sítě, odolnosti proti poruchám a efektivnosti využití sítí.

6.2.b. Provést analýzu fungování trhu a konkurenčního prostředí v oblasti hnědého uhlí, zejména ve vztahu na dostupnost uhlí na trhu a ekonomickou oprávněnost tvorby cen, analýzu možností a dopadů případných regulačních nástrojů (věcné usměrňování cen, intervenční nákupy apod.). Předložit analýzu vládě ČR spolu s doporučením v této oblasti.

Nástroje SEK v oblasti teplárenství

6.1.e. Každoročně zpracovávat a zveřejňovat zprávu o vývoji energetiky (elektřina, plyn, ropa, **teplo)** - Popis charakteristiky vývoje, hlavní trendy a jejich změny v uplynulém období a očekávaný vývoj hlavních charakteristik (výroba, dodávky, spotřeba, zahraniční obchod, bezpečnost dodávek, ceny) na nejméně 15 let dopředu.

6.2.g. Vypracovat metodická pravidla pro Územní energetické koncepce, zadání SEK pro ÚEK jednotlivých krajů. Vypracovat a nastavit postup MPO a zpracovatelů při harmonizaci koncepcí (zaměření na energetickou odolnost, teplárenství, autorizace na výstavbu atd.).

➔ **Nařízení vlády o SEK a ÚEK č. 232/2015 (14. září 2015).**

Nástroje SEK v oblasti teplotnictví

6.3.a. Fondy EU: Zajistit v operačních programech podporu investic v oblasti úspor energie, zvyšování energetické účinnosti (efektivnosti) **a podpory projektů obnovy systémů soustav zásobování teplem** (kritérium energetické efektivity a energetických úspor zabudováno ve všech operačních programech).

6.3.b. Přímé programy podpor: [...] Zaměřit se zejména na tyto oblasti: [...]

- ▶ Investiční podpora rekonstrukce soustav zásobování teplem.
- ▶ Investiční podpora energetického využívání odpadů v zařízeních k tomu určených.

Realizace SEK - úkoly

→ Dostupnost uhlí:

- ▶ Rozhodnutí ohledně limitů.
- ▶ Nástroje zajišťující přednostní dostupnost uhlí.

→ Výhled SZT v rámci územních energetických koncepcí:

- ▶ Metodika ÚEK (nařízení vlády č. 232/2015 - 14. září 2015).
- ▶ Užší zapojení tepláren a sdružujících celků na tvorbě ÚEK.
- ▶ Dodržování ÚEK v rámci územního plánování.

→ Finanční zdroje pro modernizaci SZT:

- ▶ OPPIK PS3, faktická dostupnost zdrojů.
- ▶ Národní zdroje.

→ Podpora KVET:

- ▶ Přímá podpora, notifikace.
- ▶ Strukturované síťové tarify.

→ Srovnání ekonomických podmínek:

- ▶ Zatížení emisními platbami (uhlíková daň).

Realizace SEK

- ➔ Nedodržování záměrů SEK při přípravě strategických dokumentů a odvětvových strategií:
  - ▶ Závaznost pro orgány státní správy (novela zák. č. 406/2000)
  - ▶ Důsledná práce v připomínkových řízeních.
  - ▶ Pravidelné vyhodnocení SEK.
- ➔ Nedostatek nástrojů podpory – rozpor mezi rozsahem záměrů a konkrétními úkoly:
  - ▶ Aktivity ze strany průmyslových svazů a sdružení.
  - ▶ Dodatečná opatření navržená v rámci vyhodnocování plnění SEK.

Předběžná doporučení (In-depth review)

- ➔ Revidovat metodiku regulace ceny tepla, a to způsobem, aby zisk z titulu investic do energetické účinnosti mohl být sdílen, jak zákazníky, tak investory. Výrobci tepla nebo distribuční společnosti musí být motivováni k investování do systémů SZT, aby se zabránilo kaskádovému zhroucení těchto systémů.
- ➔ Investiční dotace do systémů SZT by měly být pouze jednorázové. Tyto dotace by měly být stanoveny na úrovni, která zajišťuje dlouhodobou udržitelnost investic bez nutnosti dodatečné budoucí intervence.
- ➔ Zajistit větší spolupráci mezi orgány státní správy a municipalitami za účelem efektivně implementovat dlouhodobé strategie v oblasti výroby a spotřeby tepla, které byly rozhodnuty na celostátní úrovni.

Opatření k zajištění paliva

- ➔ Analýza potřeby dodávek hnědého uhlí pro teplárenství s ohledem na navržené varianty úpravy územně-ekologických limitů těžby (MPO).
- ➔ Dílčí závěr: Sektor teplárenství se obejde bez uhlí z velkolomu Československé armády, ale...
- ➔ Seznam podmíněných opatření => v případě varianty č. 2 se jedná o 6 konkrétních opatření (velký průnik se SEK).

Děkuji za pozornost

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ing. Pavel Šolc
Poradce ministra
průmyslu a obchodu

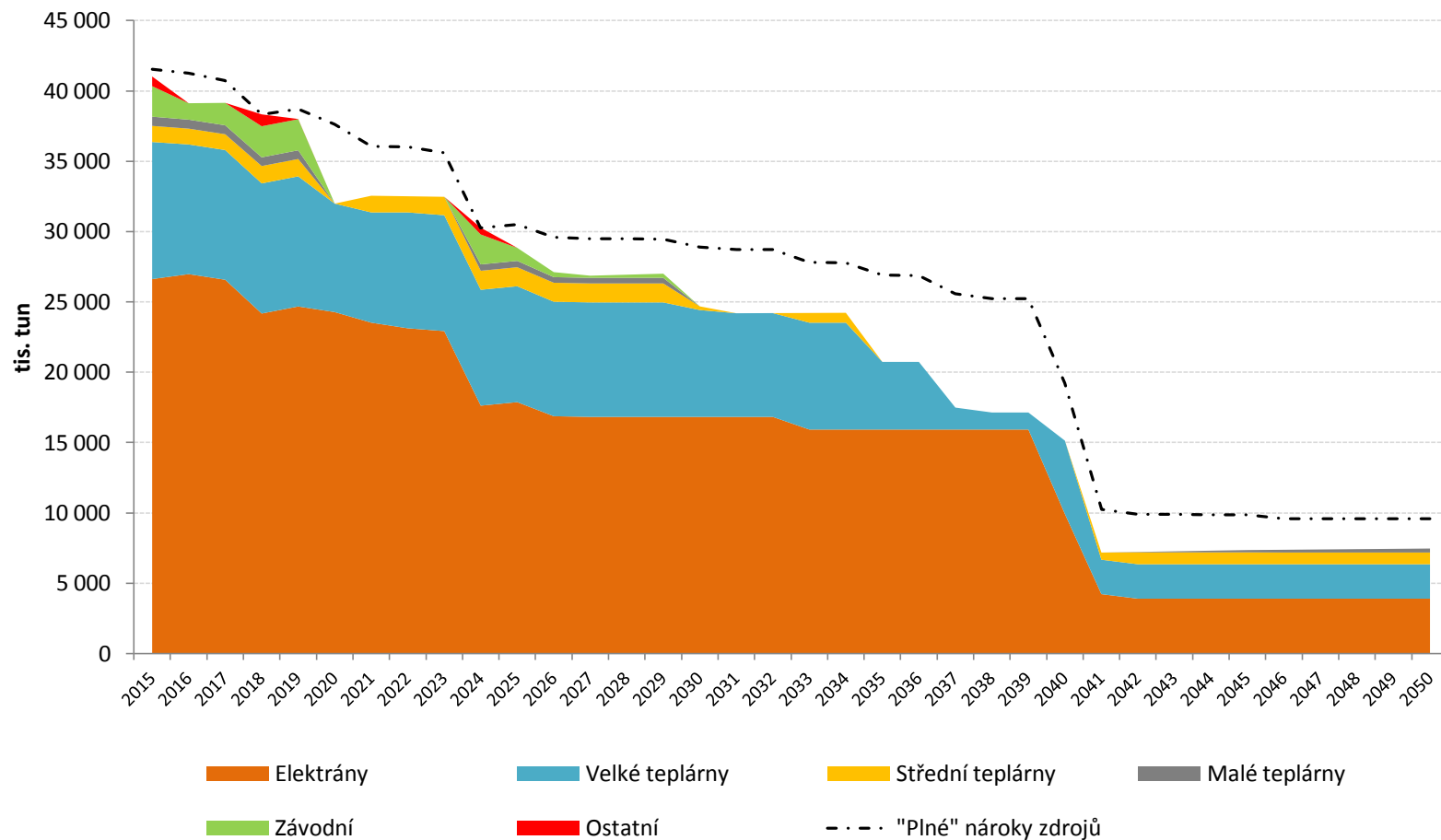

Opatření – studie teplárenství (MPO)

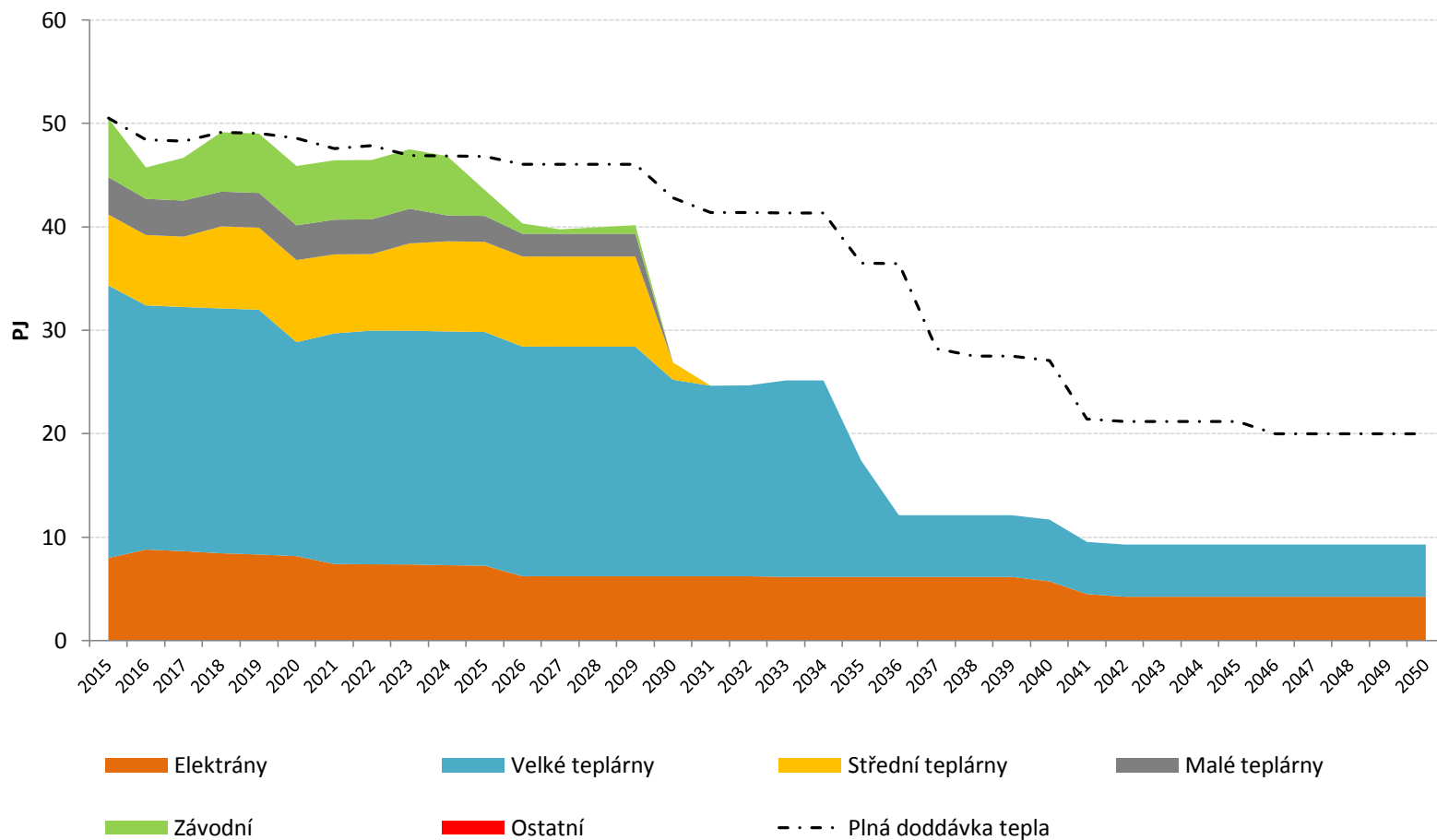
- ➔ Monitorovat vývoj tržní situace a v případě signálu a selhání trhu přijmout opatření k omezení provozu kondenzačních elektráren s nízkou účinností. Přijetí opatření k zabránění výstavby nových výroben elektřiny na hnědé uhlí bez podstatného podílu vysokoúčinné KVET (celková účinnost minimálně 60 %).
- ➔ Zpřísnění legislativních opatření pro postupné omezování spotřeby hnědého uhlí v malých zdrojích včetně domácností.
- ➔ Odstranění omezení pro velké podniky a zásadní posílení prostředků v OPPIK na rekonstrukce tepelných sítí, posílení disponibilních prostředků, usnadnění čerpání.
- ➔ Přehodnocení podpory domácích kotlů na uhlí v rámci OPŽP po doběhnutí první výzvy (2018) v zavislosti na opatřeních snižujících spotřebu uhlí v sektoru domácností
- ➔ Podpora modernizovaných výroben prostřednictvím adekvátní podpory vysokoúčinné KVET.
- ➔ Určení významu zdrojů zásobujících SZT na provoz distribučních soustav z hlediska dodržování podmínek bezpečnosti a stability provozu těchto sítí.

Varianta č. 1 bez legislativních omezení

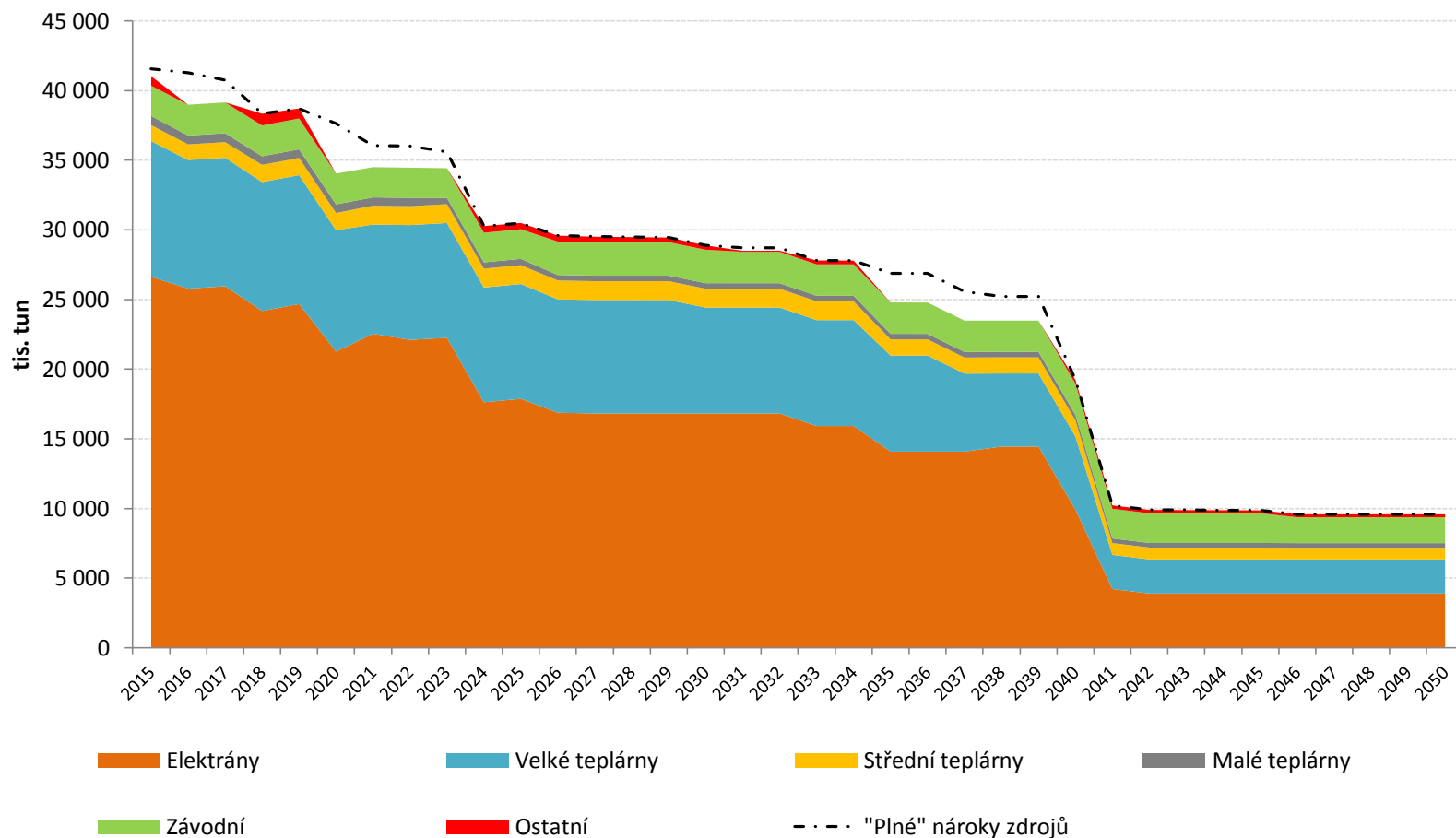

Varianta č. 1 bez legislativních omezení

Varianta č. 2 s legislativními omezeními

Varianta č. 2 s legislativními omezeními

